

insanlarda cinsiyet

$$44 + XX$$

otozom gonozom

$$44 + XY$$

otozom gonozom

$$22 + X$$

$$22 + X$$

$$22 + Y$$

$$44 + XX$$

% 50

kız

$$44 + XY$$

% 50

erkek

* Soğurun cinsiyeti, babadan gelen sperme bağlıdır.

X gelir ise kız

Y gelir ise erkek

Gonozomal Kalıtım

X'e bağımlı baskın gen
X'e bağımlı çekinik gen
Y'ye bağımlı gen

X Kromozomu

Y Kromozomu

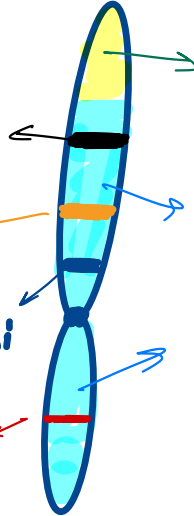
(Kısmi renk körlüğü)

Kırmızı yeşil
renk körlüğü

Hemofili

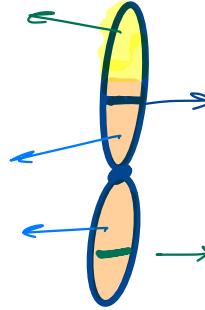
Kas distrofisi

Bozuk dentin

Homolog
bölge

Homolog
olmayan
bölge

SRY geni

Kulak kıllığı

erkek
cinsiyet
geni.

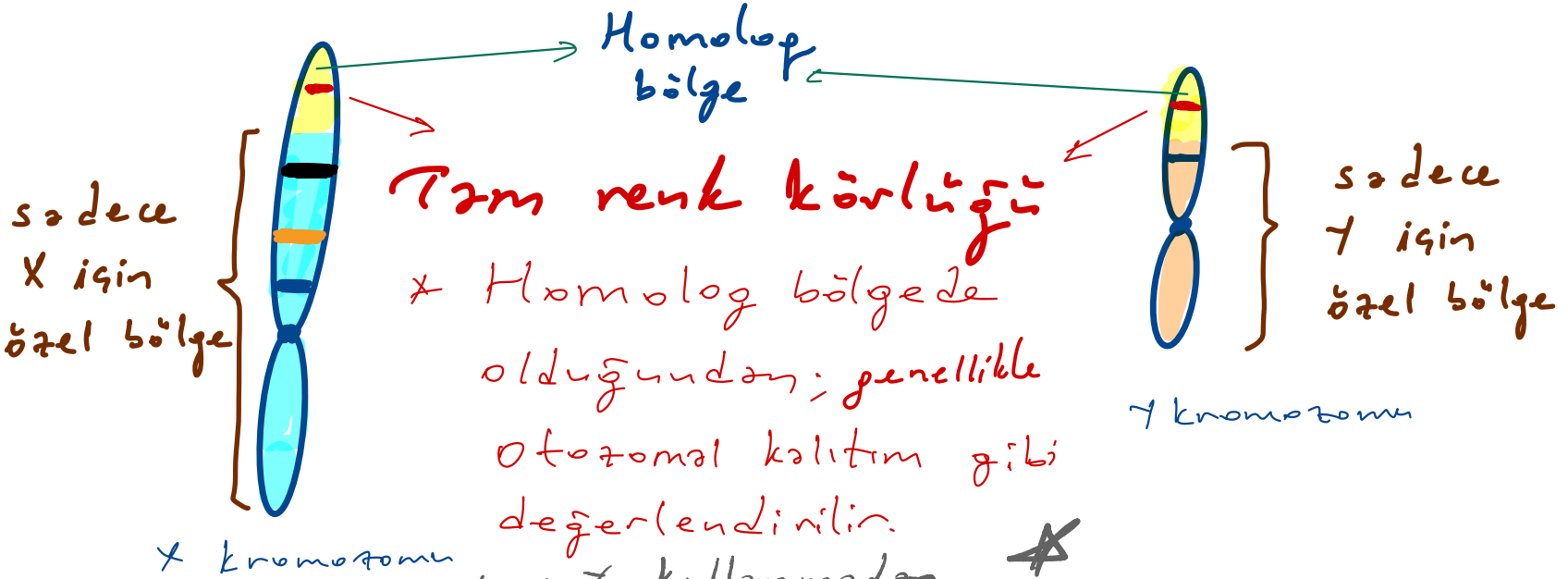
→ X ve Y kromozomları tam homolog değildir.

→ X ve Y'de sadece cinsiyet ile ilgili genler bulunmaz.

Ek bilgi: Menide hiç sperm hücresinin olmaması (Azospermi hastalığı). Ancak testiste bulunabilir.

* SRY geni dış gen bölgesini baskular, testis gelişimini sağlar.

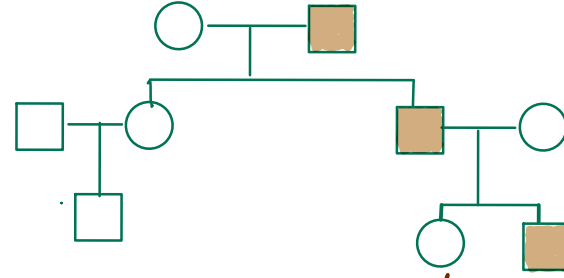
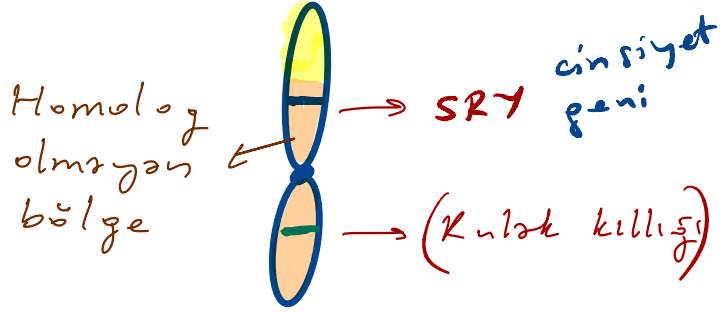
* X ve Y nin homolog bölgesi :

* Homolog bölgede olduğundan; genellikle otozomal kalıtım gibi değerlendirilir.

* X ve Y kullanılmayan sorular sözülebilir ancak özel durumları fark etmek için X ve Y kullanılarak sözülmelidir.

Y Kromozomunun homolog olmayan bölgesi:

→ Türulları sadece babadan geçen

* Sadece erkeklerde görülür,

→ Babadan, erkek çocuğa geçer.

* ilgili genin baskın veya çekinik olmasının önemi yok.

→ Dominantlık ve resesiflik söz konusu değil.

→ Babada kulak kılığı var ise erkek çocuklarda da ilerleyen yaşlarda ortaya çıkar.

Ek bilgi:

* Balık pulluluk
tıpışık parmaklılık

Sadece erkeklerde görülmez,

Kadınlarda da görülür.

* Otozomaldır.

X kromozomunun homolog olmayan bölgesi:

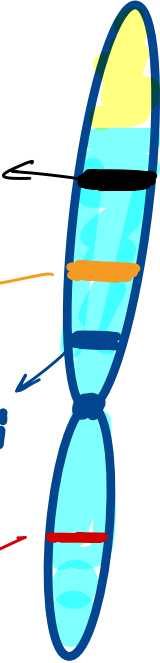
(Kısmi renk körlüğü)

→ Kırmızı yeşil renk körlüğü

Hemofili

Kas distrofisi

Bozuk dentin

sekinik

sekinik

sekinik

Baskın

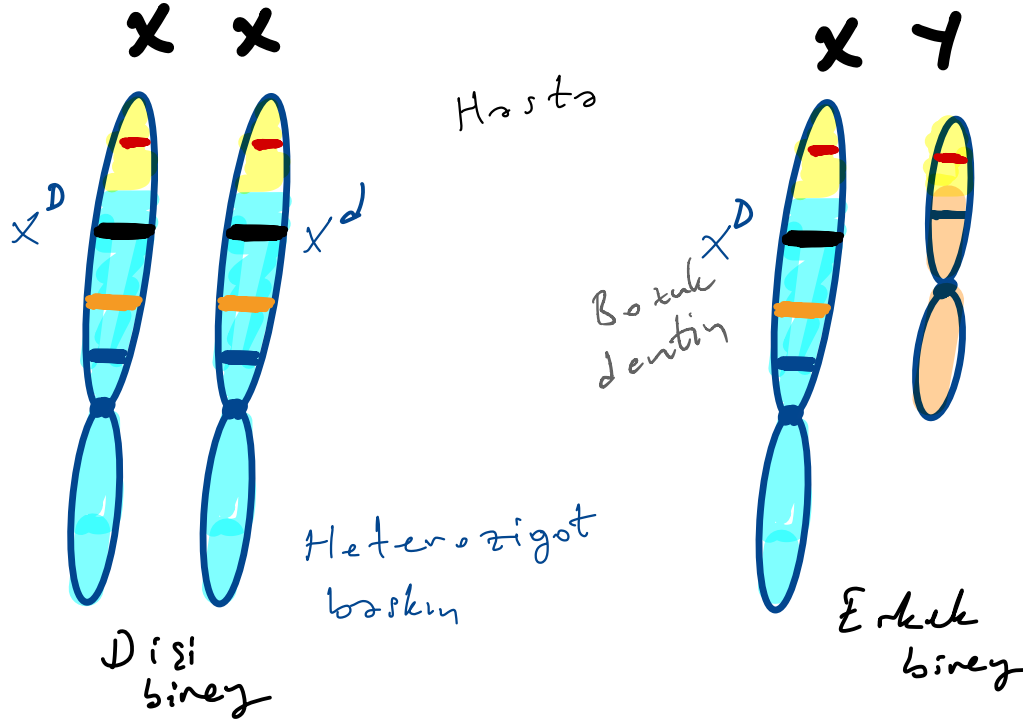
X^n
 X^h
 X^a

sekinik

X^D

~~Baskın~~

X kromozomuna bağı baskın hastalık : ^{ör} Bozuk dentin

X kromozomuna bağı baskın özellikler, kadınlarda daha yaygın görülür.

Bozuk Dentin

→ X kromozomunun homolog olmayan bölgesinde baskın olarak bulunur.

→ Diş hastalığıdır. Baskın gen, hastalık genidir.

→ sakinlik, sağlıklı genidir.

$X^D X^D$ hasta dişi

$X^D X^d$ hasta dişi

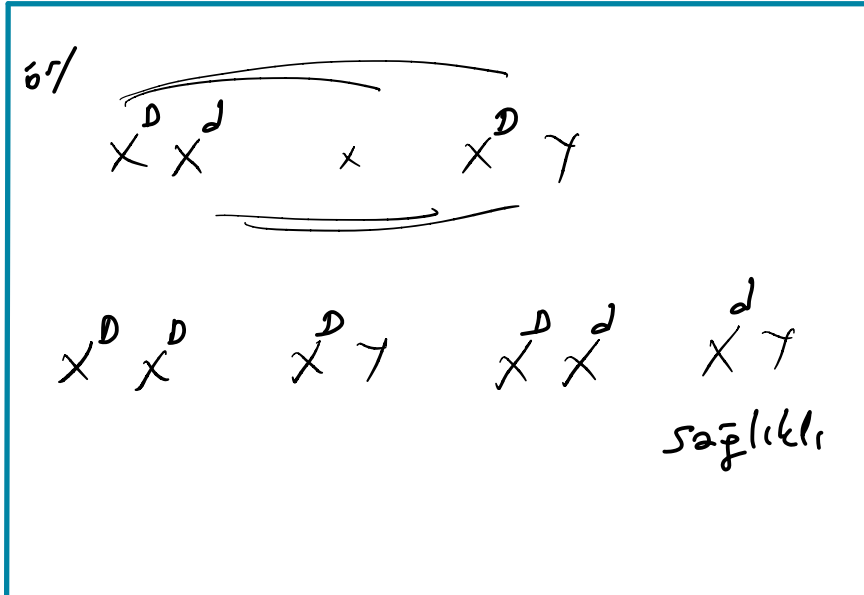
$X^d X^d$ sağlıklı dişi

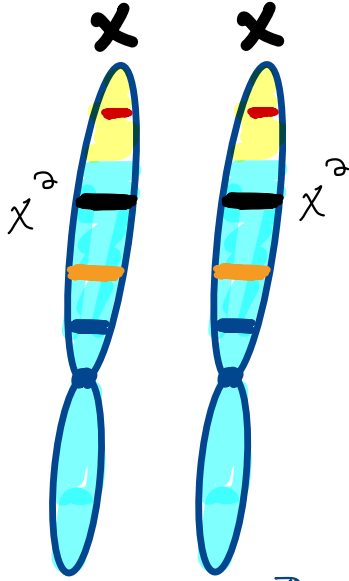
$X^D Y$ hasta erkek

$X^d Y$ sağlıklı erkek

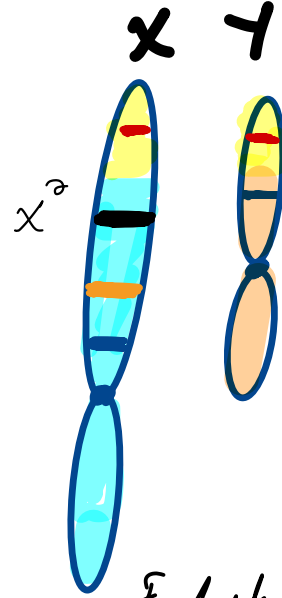

X kromozomuna bağılı sekinik hastalıklar:

Disi birey

Homozigot
resesif
durumunda
hasta olur.

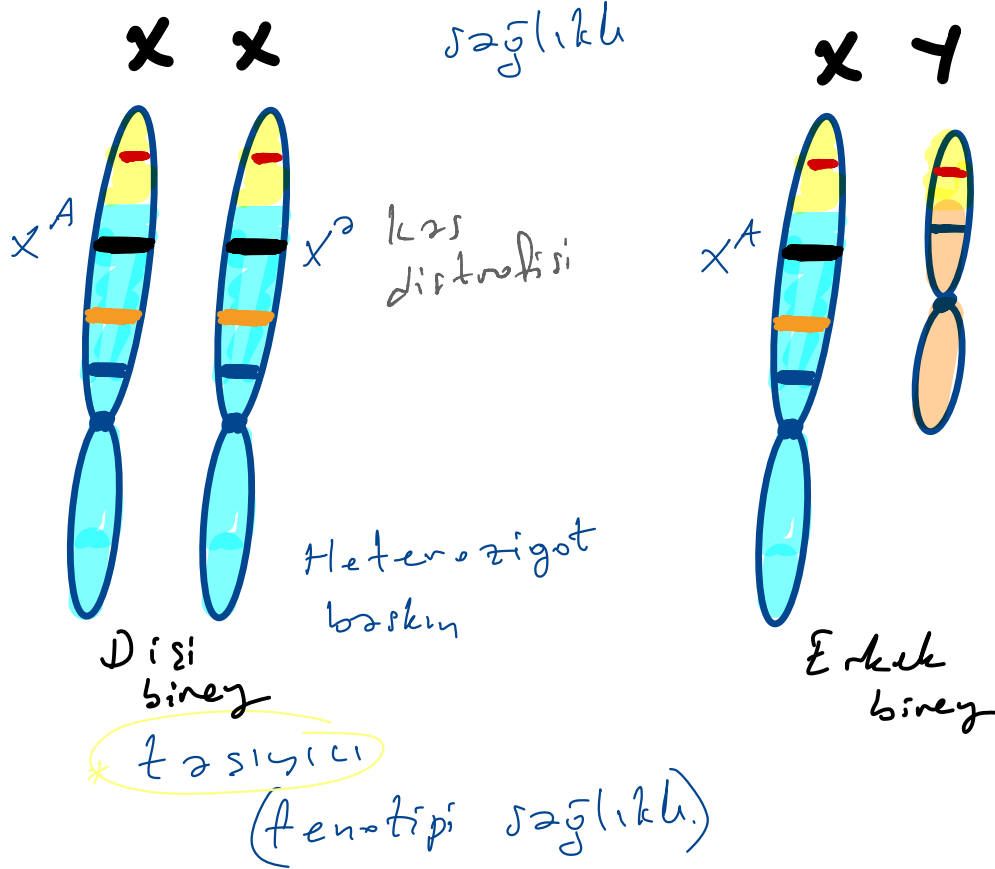

Erkek birey

* X'in homolog olmayan bölgesine bağılı sekinik genetik hastalık, erkeklerde daha fazla görülür.

X kromozomuna bağlı çekinik hastalık: $\bar{x}$ /Kas distrofisi

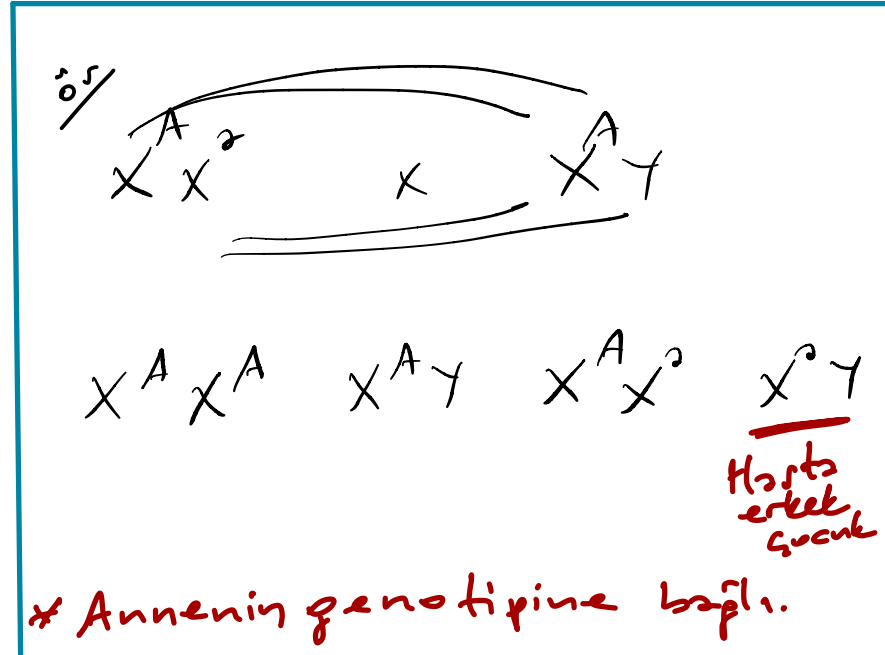

Kas Distrofisi

→ X kromozomunun homolog olmayan bölgesinde çekinik olarak bulunur.

→ Distrofiy kas protein eksikliği ile ilgili hastalık.
* Kasların zayıflaması ve erken ölüm.

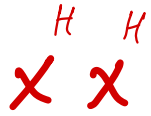
$X^A X^A$	sagliklı dişi	
X^{Aa}	taşıyıcı dişi	
$X^a X^a$	hastalı dişi	
$X^A Y$	sagliklı erkek	
$X^a Y$	hastalı erkek	

Hemofili:

→ X kromozomunun homolog olmayan bölgesinde, çekinik olarak bulunur.

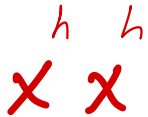
→ Kanın pıhtılaşmama hastalığıdır.

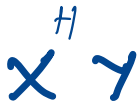
sağlıklı dişi

taşıyıcı dişi

hasta dişi

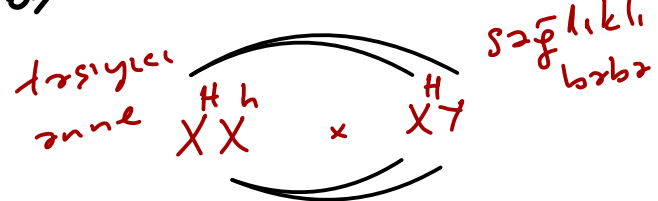
sağlıklı erkek

hasta erkek

ör/

* Renk Körlüğü (Kısmi Renk Körlüğü)

→ X kromozomunun homolog olmayan bölgesinde seklinik olarak bulunur.

→ Kırmızı-yeşil renklerini ayırt edemez.

$X^R X^R$ sağlıklı dişi

$X^R X^r$ taşıyıcı dişi

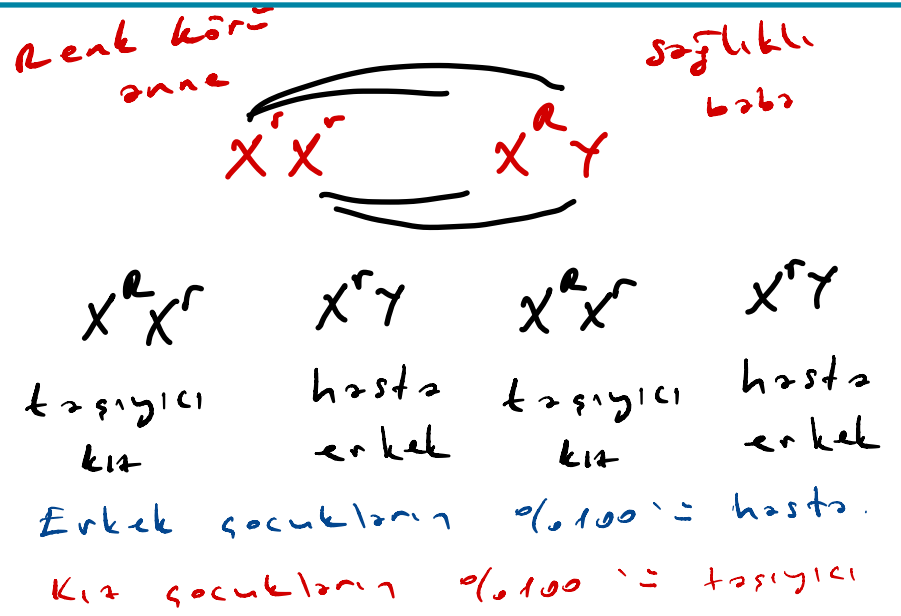
$X^r X^r$ hasta dişi

$X^R Y$ sağlıklı erkek

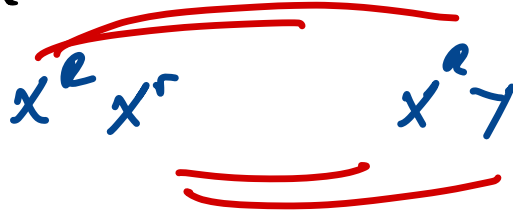

$X^r Y$ hasta erkek

ör/ taşıyıcı
anne

sağlıklı
baba

$X^R X^R$

$X^R Y$

$X^R X^r$
taşıyıcı kız

$X^r Y$
hasta erkek

Erkek çocukların %50'si hasta.

Erkek çocukların %50'si sağlıklı.

Kız çocukların %50'si taşıyıcı

Kız çocukların %50'si sağlıklı

Kız çocuklarının fenotipi %100 sağlıklı.